

Sygn. akt I ACa 1000/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Kus-Trybek SSA Zbigniew Ducki
Protokolant:	st. prot. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2013 r. w Krakowie na rozprawie sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę na skutek apelacji strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 9 maja 2013 r. sygn. akt IX GC 162/13

1. zmienia zaskarżony wyrok poprzez nadanie mu brzmienia:

„I. zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 90.157 zł (dziewięćdziesiąt tysięcy sto pięćdziesiąt siedem złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2012 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej 8.125 zł (osiem tysięcy sto dwadzieścia pięć złotych) tytułem kosztów procesu”;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 7.208 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt : I ACa 1000/ 13

UZASADNIENIE

Przedsiębiorstwo (...) - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w pozwie skierowanym przeciwko (...) SA domagała się zasądzenia kwoty 90 157 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2012r , oraz przyznania kosztów procesu.

W uzasadnieniu powództwa wskazała , że w dniu 30 stycznia 2006r zawarła ze spółką A. F.- ubezpieczoną u strony pozwanej od odpowiedzialności cywilnej , umowę na podstawie której spółka ta miała prowadzić kompleksową obsługę płacową oraz związaną z księgami rachunkowymi i podatkowymi powódki. W ramach umowy była zobowiązana do przygotowywania dla pracowników spółki (...), na podstawie danych przez nią dostarczanych , informacji o dochodach poszczególnych pracowników , podlegających opodatkowaniu, w formie odpowiednich druków.

Takim drukiem jest m. in druk PIT 8 C za pomocą którego dokumentuje się podlegający opodatkowaniu dochód wynikający z faktu objęcia udziałów w spółkach mających osobowość prawną, w zamian za wkład niepieniężny, inny aniżeli przedsiębiorstwo lub zorganizowana jego część.

Osiągnięcie takiego dochodu obligowało stronę powodową by tego rodzaju informację przekazać swojemu pracownikowi J. K. (1) , który taki dochód w roku 2006r osiągnął obejmując udziały w spółce w zamian za przeniesie na jej rzecz prawa własności jednej oraz udziału w prawie własności drugiej nieruchomości. Winna była ten obowiązek wykonać do końca lutego 2007r , a nie uczyniła tego z przyczyn za które odpowiadała spółka A. F.. Mimo , że miała taki obowiązek wynikający z umowy z powódką, tego rodzaju informacji o osiągnięciu dochodu nie przygotowała, mając uprzednio od zleceniodawcy wszystkie dane dotyczące wynikającego z objęcia udziałów podwyższenia kapitału. W konsekwencji J. K. (1) nie zgłosił tego źródła osiągniętego przychodu do opodatkowania podatkiem od dochodów osobistych. To zaniechanie spowodowało , że przeciwko niemu zostało wszczęte postępowanie kontrolne przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K..

W jego wyniku ustalono wobec J. K. (1) wysokość należnego z tego tytułu podatku w kwocie 166 733 zł oraz należność odsetkową w kwocie 90 157 złotych. Kwoty te zostały przez podatnika zapłacone , a następnie zażądał on od powodowej spółki zwrotu sumy odpowiadającej kwocie uiszczonej przez niego należności odsetkowej.

W ocenie spółki (...) ubezpieczyciel spółki A. F.odpowiada za poniesioną przez nią w ten sposób szkodę albowiem spółka , która prowadziła kompleksową obsługę księgową i podatkową powódki wykonała swoje obowiązki umowne nieprawidłowo , która to nieprawidłowość pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z uszczerbkiem doznany przez powódkę.

Strona pozwana odpowiadając na pozew domagała się oddalenia powództwa oraz obciążenia przeciwniczki procesowej kosztami sporu.

Przyznając , że łączyła ją ze spółką A. F., w okresie istotnym dla rozstrzygnięcia, umowa ubezpieczenia zawodowej odpowiedzialności cywilnej oraz to, iż pomiędzy ta spółką a powódką była zawarta , w okresie ubezpieczenia, umowa na podstawie której miały być prowadzone księgi rachunkowe i obsługa (...) spółki (...), (...) SA podniósł , że jego odpowiedzialność wobec powódki jest wyłączona.

Po pierwsze dlatego , że umowa pomiędzy stroną powodową , a spółką A. F.nie obejmowała przygotowywania informacji PIT 8 C . Wobec tego nie sposób mówić , iż umowa ta była przez ubezpieczającą zrealizowana w sposób nieprawidłowy, a brak tej informacji nie zwalniał podatnika od obowiązku podatkowego.

Po drugie powódka nie wykazała by poniosła szkodę , której wyrównania się domaga. Po trzecie jej roszczenie jest przedawnione wobec treści art. 819 §2 kc w brzmieniu obowiązującym w dacie powstania zdarzenia ubezpieczeniowego , które miałyby decydować o odpowiedzialności ubezpieczyciela.

Po czwarte wskazała , że kwota dochodzona pozwem przekracza sumę gwarancyjną, limitującą zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela , nawet gdyby ona rzeczywiście powstała.

W reakcji na to stanowisko spółka (...) podtrzymując dotychczasowe twierdzenia oraz ich ocenę prawną, dodatkowo wskazała, że wypłaciła na rzecz J. K. (1) żadaną przez niego kwotę 90 157 złotych oraz zaprzeczyła ażeby suma gwarancyjna była niższa od sumy dochodzonej pozwem.

Wyrokiem z dnia 9 maja 2013r Sąd Okręgowy w Krakowie powództwo oddalił i zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 3617 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

W dniu 30 stycznia 2006r Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o. w K. oraz spółka z o. o. A. F.w K. zawarły umowę na podstawie której zleceniobiorca zobowiązywał się za wynagrodzeniem do kompleksowego prowadzenia na rzecz zleceniodawcy, począwszy od dnia 1 stycznia 2006r, ksiąg rachunkowych, także obsługi płacowej w tym do sporządzania deklaracji rocznych dla pracowników i zleceniobiorców powódki w tym dokumentów PIT 11, PIT 8B, PIT 8 C i PIT 40. Zgodnie z umową przeprowadzanie rozliczeń podatkowych, w odróżnieniu od prowadzenia ksiąg rachunkowych spółki, było ograniczone do czynności ściśle w umowie oznaczonych.

Przewidziano w niej także, że spółka A. F., uzyskując za to dodatkowe wynagrodzenie, jest zobowiązana do dokonania czynności związanych z finansowym zamknięciem roku do których zaliczono . m. in. przygotowanie deklaracji rocznych dla pracowników powódki [PIT -11, PIT – 8B, PIT 8 C i PIT -40]

Projekt umowy był przygotowywany przez zleceniobiorcę.

Spółka A. F.zawarła z (...) SA umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej na okres od 9 maja 2006r do 8 maja 2007r, obejmując nią odpowiedzialność za szkody mogące wynikać z usługowego prowadzenia przez ubezpieczającą ksiąg rachunkowych i podatkowych. Suma gwarancyjna została określona na sumę 33 000 EUR.

W dniu 30 sierpnia 2006r Zgromadzenie Wspólników strony powodowej podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki (...) o kwotę 1 010 000 złotych poprzez utworzenie nowych udziałów. Wszystkie one zostały objęte przez J. K. (1) i pokryte wkładem niepieniężnym [aportem], w postaci prawa własności nieruchomości, które zostało przeniesione na spółkę. Dokumenty będące podstawą tego podwyższenia zostały przekazane 6 września 2006r spółce zleceniobiorcy, która odnotowała ten fakt w księgach spółki. Dokonane podwyższenie zostało zgłoszone i zarejestrowane przez Sąd .

Strona powoda, której J. K. (1) był także wówczas pracownikiem, nie skierowała do A. F.odrębnego zlecenia o przygotowanie dla niego deklaracji PIT 8 C wobec osiągnięcia przezeń dochodu ze wskazanego wyżej źródła podlegającego opodatkowaniu. Także spółka zleceniobiorca nie zwracała się do powódki o udzielenie informacji niezbędnych dla jej przygotowania.

W dniu 3 czerwca 2011r Urząd Kontroli Skarbowej w K. wszczął wobec J. K. (1) postępowanie wyjaśniające dotyczące rzetelności zadeklarowanych przez niego podstaw opodatkowania oraz prawidłowości wyliczenia podatku. W jego wyniku ustalono, że nie ujawnił w złożonym zeznaniu przychodu wynikającego z objęcia nowych udziałów w kapitale zakładowym spółki (...). W zawiązku z tym Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w K. ustalił właściwą wysokość należnego od J. K. świadczenia podatkowego za rok 2006r, oznaczając także wysokość należności odsetkowej z tytułu opóźnienia zapłaty kwoty podatku we właściwym jego wymiarze.

J. K. (1) zapłacił z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za ten okres dodatkową kwotę 166 733złoty oraz z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie tej sumy - 90 157 złotych.

Po spełnieniu tych świadczeń, w dniu 5 stycznia 2012r wezwał powódkę o zapłatę kwoty 190 157 złotych. Suma ta została przez spółkę (...) zapłacona na jego rzecz w dniu 4 kwietnia 2013r.

Wcześniej, licząc się z takim żądaniem strona powodowa zwróciła się do spółki A. F.o zapłatę tej kwoty tytułem wyrównania szkody wskazując, iż jej źródłem było niewłaściwe wykonie przez nią umowy łączącej strony. Miała

ona być konsekwencją nie przygotowania w odpowiednim czasie informacji podatkowej dla J. K. , która nie będąc doręczona mu , zdecydowała o złożeniu przezeń zeznania podatkowego nie obejmującego przychodu wynikającego z objęcia nowo utworzonych udziałów w spółce.

Spółka - zleceniobiorca odmówiła spełnienia tego świadczenia argumentując , że do jej obowiązków umownych nie należało przygotowywanie informacji objętych dokumentem PIT – 8 C albowiem jeżeli chodzi o rozliczenia podatkowe pracowników spółki , obejmowały one , zgodnie z umową z dnia 30 stycznia 2006r , jedynie te , które były konsekwencją otrzymywanych przez nich świadczeń z tytułu wynagrodzenia. Nie były zatem nimi objęte te rozliczenia , które wynikały z osiągnięcia przychodu z innych źródeł , do których zaliczyć należało przychód wynikający z objęcia udziałów w kapitale zakładowym spółki.

W dniu 31 grudnia 2011r spółka A. F.zgłosiła wypadek ubezpieczeniowy do strony pozwanej wskazując na roszczenie jakie formuluje wobec niej spółka (...). Ubezpieczyciel pismem datowanym na 13 lutego 2012r uznał , że brak jest podstaw faktycznych , wzięwszy pod uwagę postanowienia umowy ubezpieczenia , do domagania się od niego spełnienia świadczenia ubezpieczeniowego. (...) SA powołał przy ty argumentację zbieżną z tą jaką posłużył się w treści odpowiedzi na pozew.

Rozważania prawne rozpoczął Sąd Okręgowy od kwalifikacji prawnej umowy zawartej pomiędzy stroną powodową a spółką A. F., uznając ją za umowę zlecenia.

Następnie dokonując analizy jej postanowień a także okoliczności towarzyszących jej zawarciu , w tym w szczególności tego , iż to zleceniobiorca był autorem jej, zaaprobowanego później przez strony projektu , uznał , że spółka A. F.przyjęła na siebie obowiązek przygotowania dla pracowników powódki w tym J. K. informacji PIT 8 C . Jej nie przedłożenie powódce było przy tym źródłem szkody jakiej doznała. Nie dysponując nią bowiem nie przekazała jej podatnikowi mimo , że do 28 lutego 2007r miała taki wobec niego obowiązek wynikający z ustawy. Zaniechanie to zdecydowało o tym , że tego dochodu podatnik nie zgłosił do opodatkowania . Wywołało to tę konsekwencję , iż złożona przez J. K. deklaracja podatkowa była niekompletna , a zapłacony podatek za 2006rok został przezeń zadeklarowany w niższej niż właściwą wysokości. Jej zaniżenie wywołało konieczność dopłaty oznaczonej w decyzji Dyrektora (...) w K. wraz z odsetkami.

Dlatego też zdaniem Sądu I instancji domaganie się przez powódkę wyrównania wynikającej stąd szkody , której rozmiar ograniczony był do kwoty odsetek zapłaconych przez pracownika powódki , kwoty którą powodowa spółka rzeczywiście świadczyła mu byłoby uzasadnione. Tym nie mniej powództwo nie może zostać uwzględnione albowiem roszczenie powódki wobec ubezpieczyciela spółki A. F.uległo przedawnieniu.

Oceniając ten zarzut podniesiony przez (...) SA Sąd Okręgowy wskazał , że uwzględnivszy datę w jakiej umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawarta pomiędzy nim a spółka A. F.została zawarta oraz czasokres w jakim ochrona ubezpieczeniowa z niej wynikająca obowiązywała , miał zastosowanie przepis art. 819 §2 kc. , w brzmieniu obowiązującym przed datą wejścia w życie ustawy z dnia 13 kwietnia 2007r O zmianie ustawy kodeks cywilny i niektórych innych ustaw [DzU Nr 82 poz. 557]

Zgodnie z jego brzmieniem bieg przedawnienia roszczenia o świadczenie do zakładu ubezpieczeń rozpoczął się w dniu , w którym nastąpiło zdarzenie objęte ubezpieczeniem. Zdarzeniem tym , w rozstrzyganej sprawie, było zaniechanie po stronie ubezpieczającej [i ubezpieczonej] spółki w przygotowaniu deklaracji podatkowej PIT 8 C dla pracownika powódki J. K. (1) , która winna być przygotowana i przekazana spółce (...) najpóźniej do 28 lutego 2007r.

Zatem od tej daty , zdaniem Sądu Okręgowego , rozpoczął swój bieg trzyletni termin przedawnienia roszczenia o wypłatę świadczenia ubezpieczeniowego odpowiadającego swoją wysokością doznanej szkodzi. Upłynął on zatem 28 lutego 2010r to jest przed datą kiedy spółka zgłosiła fakt zaistnienia zdarzenia- wypadku ubezpieczeniowego- które wywoływało odpowiedzialność ubezpieczyciela [31 grudnia 2011r]

Jednocześnie Sąd Okręgowy formułując kolejne wnioski i oceny prawne uznał, że w sytuacji gdyby roszczenie dochodzone pozwem nie było przedawnione to nietrafnym było stanowisko pozwanej co do tego, że rozmiar ilościowy dochodzonego roszczenia wykraczał poza sumę gwarancyjną określoną w umowie ubezpieczenia podobnie jak to kwestionujące domaganie się odsetek ustawowych od świadczenia głównego, które zdaniem powódki winno być jej przyznane od dnia 13 lutego 2012r. Odwołał się przy tym do treści art. 817 §1 kc w brzmieniu istotnym dla rozstrzygnięcia, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń był obowiązany do spełnienia świadczenia w terminie 30 dni od daty zgłoszenia wypadku ubezpieczeniowego.

Konsekwencją oddalenia powództwa w całości było także rozstrzygnięcie o kosztach procesu, którego podstawa była norma art. 98 §1 kpc i wynikająca z niej zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

W apelacji od tego wyroku Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, zaskarżając go w całości domagała się w pierwszej kolejności jego zmiany i uwzględnienia żądania pozwu w całości oraz obciążenia przeciwnika procesowego kosztami postępowania za obydwie instancje.

Środek odwoławczy został oparty na zarzutach naruszenia prawa materialnego poprzez dokonanie ich błędnej wykładni i w konsekwencji niewłaściwego zastosowania.

Zarzut ten dotyczył :

a/ art. 117 §2 kc wobec nietrafnej oceny, iż na jego podstawie zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem postawiony przez pozwanego ubezpieczyciela jest zarzutem trafnym,

b/ art. 819 §2 kc w brzmieniu obowiązującym przed zmianami ustawowymi wprowadzonymi ustawą z dnia 13 kwietnia 2007r O zmianie ustawy kodeks cywilny i niektórych innych ustaw [DzU z 2007 Nr 82 poz. 557] w następstwie przyjęcia, że norma ta miała zastosowanie także do roszczeń poszkodowanych wobec ubezpieczyciela, który był odpowiedzialny z tytułu odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody. Zdaniem apelującego przepis ten odnosił się tylko do roszczeń jakie wobec zakładu ubezpieczeń miała jedynie druga strona zawartej z nim umowy ubezpieczenia,

c/ art. 819 §2 i §3 kc w tym brzmieniu wobec wyrażenia chybionej oceny, że roszczenie wobec zakładu ubezpieczeń uległo przedawnieniu w dniu 28 lutego 2010r, a zatem wcześniej aniżeli ono samo stało się wymagalne skoro w tej dacie nie powstała jeszcze szkoda, której wyrównania apelująca domagała się w sporze,

d/ art. 822 §2 kc w brzmieniu istotnym dla rozstrzygnięcia, wobec nietrafnego nieuwzględnienia przez Sąd I instancji, iż umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje wyrównanie szkody powstałej na skutek wypadku ubezpieczeniowego, zaistniałego w okresie ubezpieczenia nie jest natomiast podstawą do przypisania zakładowi ubezpieczeń odpowiedzialności, rodzącej obowiązek spełnienia świadczenia, za sam fakt zaistnienia zdarzenia będącego, zgodnie z umową tego rodzaju wypadkiem,

e/ art. 5 kc wobec uznania za trafny zarzutu przedawnienia w sytuacji w której ustalone w sprawie okoliczności winny prowadzić do oceny, że powołanie się na ten zarzut stanowi przejaw nadużycia prawa przez stronę pozwaną.

Motywy apelacji stanowiły w istocie powtórzenie stanowiska strony powodowej zaprezentowanego w piśmie procesowym złożonym w toku postępowania rozpoznawczego przed Sądem I instancji, stanowiącym ustosunkowanie się do treści odpowiedzi na pozew / k. 102- 104 akt/

Powtarzanie jej w tym miejscu jest z przyczyn teleologicznych zbędne.

Odnosząc się do środka odwoławczego powódki (...) SA wniósł o jej oddalenie jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw oraz obciążenie powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy strony powodowej jest uzasadniony, prowadząc do podzielenia treści jej wniosku i zreformowania orzeczenia Sądu niższej instancji w sposób wskazany w pkt 1 sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego.

Apelacja Przedsiębiorstwa (...) - spółki z o. o. w K. nie zawiera zarzutów kwestionujących sposób dokonania ustalenia okoliczności, które Sąd Okręgowy uczynił podstawą faktyczną wydanego przez siebie orzeczenia, ich zgodności z treścią zgromadzonych dowodów czy kompletności.

Wobec powyższego Sąd II instancji, także nie znajdując podstaw do kwestionowania tych ustaleń, aprobuje je w całości i uznaje za własne.

Zarzuty prawnomaterialne postawione zaskarżonemu orzeczeniu wskazane punktach a/, b/, c/ i d / są trafne, uzasadniając ocenę prawną, iż roszczenie dochodzone pozwem nie jest przedawnione, która to ocena prowadzi do konsekwencji w postaci uwzględnienia żądania strony powodowej.

Z ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie wynika, iż na podstawie umowy zawartej przez Przedsiębiorstwo (...) w K. i spółkę A. F. w dniu 30 stycznia 2006r zleceniobiorca począwszy od 1 stycznia tego roku zobowiązywał się do kompleksowego prowadzenia ksiąg rachunkowych spółki – zleceniodawcy oraz obsługi placowej w tym prowadzenia tego rodzaju rozliczeń oraz wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jak wynika wprost z brzmienia pkt 9 umowy, obejmujący zakres tych zadań, przynależało do nich sporządzanie także podatkowych deklaracji rocznych dla pracowników w tym także PIT 8C./ k. 20 akt/ Dodatkowym potwierdzeniem tego, iż taki obowiązek spółka - zleceniobiorca - na siebie przyjęła było brzmienie §10 ust 5 ogólnych warunków umowy o prowadzenie ksiąg rachunkowych małych i średnich przedsiębiorców zawieranych przez tę spółkę które, co wynika z brzmienia §4 ust. 4, umowy stron kształtowały m. in wysokość wynagrodzenia za wykonywane przez zleceniodawcę czynności w tym za takie, które były realizowane w ramach tzw. zamknięcia roku. Wśród nich wymienione zostało m. in. sporządzanie deklaracji rocznych dla pracowników [PIT -11, PIT PIT 8 B, PIT 8 C i PIT 40].

Ustalenia te potwierdzają także, że tego obowiązku w odniesieniu do będącego pracownikiem powódki J. K. (1) spółka A. M. J. Finanse, w zakresie przygotowania oraz przekazania powódce deklaracji PIT 8C nie wykonała mimo, że wcześniej dysponowała danymi, na podstawie których dokonała stosownych zapisów w księgach finansowych (...) związanych z podwyższeniem kapitału, o wysokości przychodu jaki osiągnął on wobec objęcia nowo utworzonych udziałów w kapitale zakładowym, pokrytych aportem w postaci przeniesienia na spółkę prawa własności nieruchomości. Co więcej nie zwracała się do powódki o dane pozwalające na określenie wysokości kosztów uzyskania tego przychodu przez J. K..

Konsekwencją tego zaniechania było nieprawidłowe określenie przez podatnika wysokości należnego świadczenia podatkowego, które spowodowało później, na podstawie wyników wszczętego wobec J. K. (1) kontrolnego postępowania podatkowego i ustalenia, w oparciu o jego wyniki, należności podatkowej we właściwej wysokości oraz zobowiązanie go do uiszczenia brakującej sumy wraz z odsetkami za opóźnienie. Będąca przedmiotem żądania powódki suma odsetek stanowiła szkodę spółki albowiem podatnik wezwał ją do zapłaty ich równowartości, jako wyrównania poniesionego przez niego uszczerbku majątkowego.

Z ustaleń tych wynika także, że zleceniobiorca w dacie kiedy doszło do opisanego wyżej zaniechania był związany ze stroną pozwaną ważnie zawartą umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej za szkody mogące powstać w związku m. in z wykonywaniem w ramach prowadzonej działalności gospodarczej usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i podatkowych. Granicę odpowiedzialności przyjętej umownie przez ubezpieczyciela była suma gwarancyjna określona na kwotę 33 000 EUR równowartą, zgodnie z dokumentem polisy, sumie 127 413 złotych. / polisa nr (...)/

Prowadzą one do wniosku, że wskazane wyżej zaniechanie, stanowiące niewłaściwe wykonanie przez A. F.- spółki z o. o. w K. umowy zawartej z powódką, będące zdarzeniem rodzącym odpowiedzialność jej ubezpieczyciela nastąpiło w dniu 28 lutego 2007r tj. w dniu kiedy najpóźniej zleceniodawca był obowiązany przygotować i przekazać powódce

deklarację PIT 8 C przeznaczoną dla J. K. (1) , obejmującą podlegający opodatkowaniu dochód z tytułu objęcia nowo utworzonych udziałów w spółce.

Zgodnie z normą art. 5 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007r O zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw [DzU Nr 82 poz. 557] , która wprowadzała m. in. zmiany do przepisów zawartych w tytule XXVII księgi trzeciej kodeksu, poświęconych umowie ubezpieczenia, do stosunków z umów zawartych przed dniem jej wejścia w życie / 10 sierpnia 2007r/ należy stosować przepisy dotychczasowe.

Zatem dalsze rozważania poświęcone będą analizie zasadności prawnej roszczenia powódki z punktu widzenia regulacji istotnych dla rozstrzygnięcia , obowiązujących w okresie , kiedy pozwana była związana umową ze spółką - zleceniobiorcą.

Jak już wskazano wyżej umowa ta była umowa odpowiedzialności cywilnej za szkody jakie mogły powstać w związku ze świadczeniem, w sposób zawodowy , przez A. F.usług w zakresie prowadzenia ksiąg finansowych i podatkowych podmiotom trzecim.

Zgodnie ówczesnie obowiązującą normą art. 819 §1 kc roszczenia z umowy ubezpieczenia przedawniały się z upływem lat trzech , bieg przedawnienia roszczenia o świadczenie do zakładu ubezpieczeń rozpoczynał się w dniu , w którym nastąpiło zdarzenie objęte ubezpieczeniem [§2] , a w przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej roszczenie poszkodowanego do zakładu ubezpieczeń o odszkodowanie [...] przedawniało się z upływem terminu przewidzianego dla tego roszczenia w przepisach o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym lub wynikłą z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. [§3]

Analiza treści tych przepisów prowadzi do wniosku , że zapatrywanie Sądu I instancji, który odwołując się do uregulowania §2 tego przepisu uznał , że roszczenie spółki (...) jest przedawnione , jest stanowiskiem nietrafnym.

Sąd Okręgowy nie zwrócił bowiem uwagi na wyraźne rozróżnienie pomiędzy uregulowaniem wskazanym w §2 a tym , które zostało zawarte w §3 art. 819 kc , w doniosłym dla rozstrzygnięcia brzmieniu.

Pierwsza z tych norm , nota bene wyeliminowana z porządku prawnego w następstwie wskazanej wyżej nowelizacji kodeksu cywilnego , początek biegu terminu przedawnienia roszczeń wiązała ze zdarzeniem objętym ubezpieczeniem [wypadkiem ubezpieczeniowym] , czyniąc zatem prawnie irrelevantnym dla rozpoczęcia biegu tegoż jego cechy prawnej w postaci wymagalności , mogła mieć zastosowanie tylko do roszczeń samego ubezpieczającego lub innego wskazanego umownie uprawnionego do świadczenia na podstawie umowy zawartej z zakładem ubezpieczeń.

/ stanowisko to znajduje swoje potwierdzenie w zapatrywaniu przedstawicieli literatury przedmiotu. Por. bliżej uwagi J. Łopuskiego w Kodeks cywilny Komentarz t. 2 s. 733 WP 1989r , a także H. Ciepłej w : Komentarz do Kodeksu cywilnego, księga trzecia - zobowiązania t. 2 s. 389 WP 1999r /

Zupełnie inne uregulowanie dotyczące przedawnienia roszczeń dotyczyło tych jakie kierowały wobec ubezpieczyciela sprawcy szkody związanego z zakładem ubezpieczeń umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej inne podmioty , którym szkody takie zostały przezeń wyrządzone. W takim przypadku zgodnie ze wskazaną wyżej normą §3 art. 819 kc roszczenia poszkodowanych podlegały , w zakresie przedawnienia , tym samym przepisom , które miały zastosowanie w sytuacji gdyby swoje roszczenia kierowali bezpośrednio do sprawcy uszczerbku.

Uregulowanie to pozostając w związku z przepisem art. 822 kc , w ówczesnym brzmieniu , w szczególności § 1 i 2 określających normatywne warunki powstania odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej , którego wykładnię zastosowaną przez Sąd I instancji trafnie podważa powódka w ramach zarzutu apelacyjnego, należało także odnosić do roszczeń jakie dla poszkodowanych wynikały z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań o źródle kontraktowym.

Miało to swoje dodatkowe potwierdzenie w brzmieniu §4 tego przepisu zgodnie z którym poszkodowany mógł dochodzić wyrównania szkody bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń nie różnicując przy tym podstawy / źródła /

odpowiedzialności cywilnej sprawcy za którego, przy zajściu wypadku ubezpieczeniowego i tylko w granicach tej odpowiedzialności, zastępczo odpowiadał zakład ubezpieczeń.

Ponieważ roszczenie podmiotu, który doznał szkody działaniem / zaniechaniem / sprawcy do jego ubezpieczyciela o wyrównanie szkody jest roszczeniem majątkowym do zagadnień związanych z jego przedawnieniem stosuje się przepisy zawarte w części ogólnej kodeksu cywilnego.

Zawarta tam norma art. 120 §1 kc uzależnia rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia od jego wymagalności.

Wymagalność to stan w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Określenia początkowego terminu w którym roszczenie jest wymagalne nie da się ująć w jedną regułę dotyczącą wszystkich stosunków prawnych, zależy on bowiem od charakteru zobowiązania i jego właściwości. Może on wynikać z przepisów ustawy lub być oznaczony w umowie stron. Tym nie mniej ze wskazanego wyżej przepisu wynika, że bieg przedawnienia nie może się rozpocząć wcześniej niż w dacie kiedy roszczenie nabrało cechy wymagalności. Wyklucza to, tym bardziej, przed tą datą, jak przyjął to nietrafnie Sąd I instancji, możliwość jego przedawnienia.

/ por. w tej materii, jedynie dla przykładu wyrok Sądu Najwyższego z 12 lutego 1991r, sygn.. IIICRN 500/90, publ. OSNCP z 1992r z. 7-8 poz. 137 a także uwagi S. Rudnickiego w: Komentarz do kodeksu cywilnego księga pierwsza - część ogólna WP 1999r s. 344-345 a także A. Brzozowski w: Kodeks cywilny Komentarz pod redakcją K. Pietrzykowskiego t. 1 s. 332-333, wydawnictwo CH Beck 1999r. /

Kolejną kwestią wymagającą rozważenia jest zatem to kiedy – w okolicznościach rozstrzyganej sprawy - roszczenie strony powodowej wobec ubezpieczyciela sprawcy szkody stało się wymagalne. Nie mogło ono stać się takim wcześniej aniżeli w dacie w której po stronie powodowej spółki powstała sama szkoda, której wyrównania domaga się ona formułując roszczenie.

Tego rodzaju uszczerbkiem w postaci szkody rzeczywistej [*damnum emergens*] jest także sytuacja w której powstają w majątku poszkodowanego nowe lub zwiększa się skala już istniejących pasywów. Przy tym tego rodzaju zobowiązania, by je w ten sposób zakwalifikować, muszą mieć jedynie cechę wymagalności, i nie jest koniecznym by zostały wykonane przez spełnienie świadczenia na rzecz wierzyciela.

/ por. bliżej w tej kwestii także uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2008r, sygn.. III CZP 62/08, publ. OSNC z 2009r z.7-8 poz. 106

Biorąc pod rozwagę, że 5 stycznia 2012r J. K. (1) zażądał od powódki zwrotu równowartości należności odsetkowej o którą toczy się rozstrzygany spór, a którą wcześniej niespornie uiścił na rzecz Skarbu Państwa, a przy tym pozwana już wcześniej wiedziała o wynikach kontrolnego postępowania podatkowego oraz nałożonych, jako jego konsekwencji na J. K. obowiązkach fiskalnych, co wynika wprost z treści pisma pozwanej do A. F.z dnia 12 grudnia 2011r /k. 60—61 akt/ tę datę należy uznać za dzień w którym roszczenie odszkodowawcze powódki wobec strony pozwanej stało się wymagalne. Wobec tego wytoczenie o nie powództwa w dniu 8 lutego 2013r, nastąpiło w terminie w jakim nie upłynął jeszcze termin przedawnienia roszczenia spółki (...) wobec ubezpieczyciela sprawcy szkody. Termin ten, wobec tego iż, roszczenie zmierza do wyrównania uszczerbku mającego źródło kontraktowe, wynikające z niewłaściwego wykonania zobowiązania z umowy zawartej pomiędzy przedsiębiorcami - spółkami (...).M. F.wynosi po myśli art. 118 zd. ostatnie kc trzy lata.

Strona powodowa z dochodzeniem roszczenia głównego połączyła także żądanie przyznania odsetek ustawowych, począwszy od 13 lutego 2012r.

Jest ono również usprawiedliwione gdy wziąć pod rozwagę, że zgodnie z art. 817 §1 kc w istotnym dla rozstrzygnięcia brzmieniu, obowiązkiem zakładu ubezpieczeń było spełnienie świadczenia ubezpieczeniowego, co do zasady, w terminie 30 dni od daty zawiadomienia o wypadku [ubezpieczeniowym].

Przy tym bez znaczenia jest jaki podmiot tego zawiadomienia dokonał. W rozstrzyganej sprawie zawiadomienie to pochodziło od spółki A. F. i nastąpiło w dniu 31 grudnia 2011r, którą to datę potwierdza ubezpieczyciel w swoim piśmie do autorki tegoż z dnia 13 lutego 2012r/ k. 71 akt/

Przy nie ujawnieniu w postępowaniu takich okoliczności, które zgodnie z §2 tego przepisu dawałyby podstawę do wydłużenia tego terminu, usprawiedliwionym jest przyjęcie, iż strona pozwana pozostawała w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia dochodzonego obecnie pozwem w dacie od której powódka domaga się przyznania świadczenia akcesoryjnego.

Uznanie za trafne zarzutów prawnomaterialnych wskazanych w punktach a/ - d/, a w szczególności tego, który negował zastosowanie przez Sąd I instancji art. 117 §2 kc czyni bezprzedmiotową ocenę zarzutu wskazanego w apelacji w punkcie e/ odwołującego się do nadużycia prawa podmiotowego w sformułowaniu przez ubezpieczyciela zarzutu przedawnienia roszczenia.

Wskazane wyżej przyczyny zdecydowały o wydaniu przez Sąd II instancji, w następstwie rozpoznania apelacji, wyroku reformatoryjnego i uwzględnienia powództwa.

Konsekwencją uznania roszczenia strony powodowej za uzasadnione było obciążenie jej przeciwnika procesowego kosztami procesu, po myśli art. 98§1 kpc, i wynikającej z niego zasady odpowiedzialności za wynik procesu.

Suma należna z tego tytułu Przedsiębiorstwu (...) wynosi łącznie 8 125 złotych i składają się na nią: opłata od pozwu 4508 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego [3600 złotych] oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa [17 zł].

Dlatego Sąd II instancji orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku, na podstawie art. 386 §1 kpc.

Konsekwencją uwzględnienia apelacji było także obciążenie strony pozwanej tymi celowo poniesionymi kosztami jakie powódka poniosła w związku ze złożeniem i popieraniem środka odwoławczego.

Na kwotę należną jej z tego tytułu, przyznaną przez Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 §1 w zw z art. 108 §1 i 391 §1 kpc, w ogólnej wysokości 7208 złotych złożyły się: opłata od apelacji [4 508 zł] oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego [2700 złotych] ustalone na podstawie §6 pkt 6 i § 12 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 28 września 2002r [jedn. tekst DzU z 2013 Nr 490]